

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

1139 Budapest, Teve u. 4-6.
1903 Budapest, Pf.: 314/15.
Tel: (06-1) 443-5573 Fax: (06-1) 443-5733
IRM: 33-104, 33-140 IRM Fax: 33-133
E-mail: orfkvezeto@orfk.police.hu

Szám: 29000-12088/2009. RP.

**Tárgy: alapvető jogot sértő
rendőri intézkedés
elleni panasz elbírálása**

HATÁROZAT

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva, budapesti lakos által benyújtott panasz tárgyában folytatott eljárás során – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület 174/2009. (VI. 17.) számú állásfoglalásának megállapítására – a panasznak a szabad véleménynyilvánításhoz, illetve a tisztességes eljáráshoz fűződő jog súlyos sérelme tekintetében

helyt adok.

A határozat ellen a Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. § (1) bekezdésére, valamint a 109. § (3) bekezdésére – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál – a Fővárosi Bíróságnak címezve – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni, illetve azt a fenti határidőn belül a Fővárosi Bírósághoz is be lehet nyújtani. (A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) bekezdése, és a 326. § (7) bekezdése, valamint a Ket. 109. (1) bekezdésében).

A határozatot kapják:

- 1) Panaszos
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Budapesti Rendőr-főkapitányság vezetője
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

I.

Budapesti lakos beadványát a Budapesti Rendőr-főkapitányságnak (a továbbiakban: BRFK) címezve 2009. március 27-én terjesztette elő postai úton a 2009. március 15-én vele szemben foganatosított rendőri intézkedésekkel kapcsolatosan. A panaszt a BRFK a panaszos kérésnek eleget téve a Független Rendészeti Panasztestülethez (a továbbiakban: Panasztestület) továbbította.

A beadvány szerint a panaszos 2009. március 15-én, 09.20 óra körüli időben érkezett két társával a Budapest V. kerület Vértanúk tere és a Báthori utca kereszteződéséhez. A nemzeti ünnep alkalmából tartott állami rendezvényen kívántak részt venni. A lezárt területre való bejutás során előbb fémdetektoros kapun haladtak keresztül, majd ruházatukat és csomagjukat átvizsgálták. A Himnusz meghallgatását követően, 09.35 óra körül a panaszos és egyik társa közösen kifeszítette a magukkal vitt transzparenst, amelyen a következő szöveg állt: "Felelős kormányt Buda-Pesten". A transzparens kifeszítése alatt nem kiabáltak, meg sem szólaltak, és senki nem jelezte nekik, hogy zavarnák a kilátásban. Ezt követően rendőrök léptek hozzájuk azzal, hogy menjenek velük, mert igazoltatni kívánják őket, és arra adataik védelme miatt nem a tömegben akarnak sort keríteni.

A panaszos és társa a rendőrök felszólítására a transzparenst "első szóra" eltették, és követték a rendőröket a Nagy Imre szoborhoz. Ott a rendőrök elkérték tőlük személyi igazolványaikat és lakcímkártyájukat, adataikat távbeszélőn keresztül ellenőrizték, majd az okmányokat visszaadták nekik, és azt közölték velük, hogy feljelentést tesznek ellenük gyülekezési joggal való visszaélés szabálysértése miatt. A panaszos társa megkérdezte a rendőröktől, hogy a "Szabálysértési vagy a Gyülekezési törvény" mely pontjába ütköző szabályszegés elkövetésével vádolják őket, de a kérdésre a rendőröktől választ nem kapott. A panaszos sérelmezi, hogy a rendőrök nem tudták vagy nem akarták megjelölni intézkedésük jogszabályi alapját, így nem szolgáltak magyarázattal arra, hogy az intézkedésre miért került sor.

Az intézkedés során a panaszos egyik barátja azzal a szándékkal érkezett a helyszínre, hogy az eseményekről videofelvétel készítsen. Ezt a rendőrök először nem akarták engedni, majd mikor a panaszos is kérte, hogy felvétel készülhessen, a rendőrök azt engedélyezték. Egy perccel később azonban egy másik rendőr érkezett a helyszínre, aki elküldte a felvételt készítő személyt, habár az arra is hivatkozott, hogy van sajtóigazolványa. A panaszos hiába kérdezte a mellette álló rendőrtől, hogy nem lehetne-e jelezni az éppen odaérkezett kollégájának, hogy a felvétel készítését már engedélyezték, nem járt eredménnyel. A panaszos sérelmezi, hogy a kép- és hangfelvétel készítését a rendőrök minden indokolás nélkül megtiltották, és ezzel megsértették "a szólás szabadságához és a nyilvánosságához való jogot". A panaszos sérelmesnek érzi továbbá Budapest Rendőrfőkapitányának 2009. március 17-én, a fent leírt eseményekkel összefüggésben a sajtó nyilvánossága előtt tett kijelentését, amely szerint a panaszossal és társával szemben azért léptek fel a rendőrök, mert transzparensükkel több embert zavartak a kilátásban. A panaszos álláspontja szerint a rendőrfőkapitány ezen kijelentése alkalmas lehet a nyilvánosság félrevezetésére.

II.

Döntésem meghozatala során figyelembe vettem budapesti lakos panaszát, a Független Rendészeti Panasztestület által a panasszal kapcsolatosan hozott állásfoglalást, Budapest Rendőrfőkapitányának 01000/12945/2009. ált. számú egyedi utasítását, a BRFK 01000-105-335-4/2009. P. számú a nemzeti ünneppel kapcsolatos összefoglaló jelentését, a BRFK 01000-105/313/14/2009. P. számú jelentését, a BRFK XI. kerületi Rendőrkapitányság beosztottjainak a 01110/507491/2009/ id. és a 01110/511954/2009/ id. számú rendőri jelentéseit, továbbá a rendőrség által készített, illetve a televíziós társaságoktól beszerzett videofelvételeket.

Budapest Rendőrfőkapitánya a Rtv. és a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseinek alapján 2009. március 14-én 00.00 óra és 2009. március 16-án 08.00 óra közötti időben Budapest teljes területére fokozott ellenőrzést rendelt el.¹ Az egyedi utasítás szerint az utasítás végrehajtásában résztvevő rendőri állománynak feladatként meghatározásra került, hogy a fokozott ellenőrzés keretei között kísérik figyelemmel a rendezvényre érkezőket,

¹ Rtv. 30. § szerint:

„(1) A Rendőrség a bűncselekmény elkövetőjének elfogása és előállítása, vagy a közbiztonságot veszélyeztető cselekmény vagy esemény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott nyilvános helyen vagy a közterület kijelölt részén az oda belépőket vagy az ott tartózkodókat igazoltathatja.

(2) A Rendőrség az (1) bekezdésben írt cél elérése érdekében épületet, építményt, helyszínt, csomagot és járművet átvizsgálhat.

(3) A Rendőrség a rendezvény, az esemény, továbbá a közlekedés biztonságát, a közterület rendjét veszélyeztető jogellenes cselekmény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott területre belépők és az ott tartózkodók ruházatát és járművét átvizsgálhatja, illetőleg az üzemeltető által előírt feltételek megtartását ellenőrizheti, a közbiztonságra veszélyt jelentő anyagokat, eszközöket lefoglalhatja, illetőleg azoknak a rendezvény, esemény helyszínére való bevitelét megtilthatja.

(4) A Rendőrség a nyilvános forgalom számára nyitva álló helyen őrizetlenül hagyott, a közbiztonságra veszélyt jelentő tárgyat szükség esetén az elvárható gondossággal eltávolíthatja, megsemmisítheti.”

Szolgálati Szabályzat 39. § szerint:

„(1) A fokozott ellenőrzés összehangolt és koncentrált rendőri szolgálati tevékenység, amelynek során a rendőrhatalóság illetékességi területét vagy annak egy részét lezárják, és az ott-tartózkodókat igazoltatják.

(2) Fokozott ellenőrzés végrehajtását az egész ország területén vagy több megye illetékességi területén az országos rendőrfőkapitány, a büntügyi főigazgató, a rendészeti főigazgató, illetékességi területén a rendőrfőkapitány, a büntügyi igazgató, a rendészeti igazgató, a rendőrkapitány vagy az ügyeletvezető, határrendészeti kirendeltség vezetője, továbbá a hatáskörüik szerint ellátott speciális feladatok végrehajtása során a Repülőtéri Rendőr Igazgatóság igazgatója, a Köztársasági Őrezred parancsnoka vagy a Készenléti Rendőrség parancsnoka rendelheti el.

(3) A (2) bekezdésben meghatározottaknak megfelelően, az államhatár őrzése, a határforgalom ellenőrzése és az államhatár rendjének fenntartása érdekében fokozott (határrendészeti) ellenőrzést rendelhet el az országos rendőrfőkapitány, a rendészeti főigazgató vagy a határrendészeti főosztályvezető, a rendészeti igazgató vagy a határrendészeti tevékenységért felelős vezető, a rendőrkapitány vagy a határrendészeti tevékenységért felelős vezető, a határrendészeti kirendeltség vezetője vagy a határrendészeti helyettese, Repülőtéri Rendőr Igazgatóságon a rendészeti igazgató-helyettes, a határrendészeti vagy a határellenőrzési osztály vezetője.”

akadályozzák meg az esetleges jogsértések kialakulását, majd ennek biztosítása érdekében hajtsanak végre szűrőpróbaszerű igazoltatásokat, ruházat, csomag és járműátvizsgálásokat.

A panaszolt eseménysor 2009. március 15-én a Budapest, V. kerületi Kossuth téren 09.30 óra és 10.00 óra közötti időben megrendezett, a nemzeti ünnep alkalmából szervezett állami rendezvényhez – a Magyar Köztársaság lobogójának ünnepélyes felvonása, Kossuth emlékmű koszorúzása – kapcsolódik. A Kossuth térre a Miniszterelnöki Hivatal rendelkezett közterület-foglalási engedéllyel. Az ünnepségen részt venni szándékozó polgárok a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium (Budapest, V. kerület Kossuth tér 11. szám) épülete előtt kialakított területről követhették nyomon az eseményeket. A területre való bejutást beléptető kapukon keresztül a Köztársasági Őrezred munkatársai hajtották végre, míg a ruházat- és csomagátvizsgálást őrző-védő vállalkozások munkatársai végezték. A beléptető kapuknál tájékoztatást helyeztek el arról, hogy a rendezvény helyszínén milyen magatartást kell tanúsítani, továbbá a helyszínre milyen tárgyakat nem lehet bevinni.

A panaszos és társai az állami ünnepségre érkezésükkor áthaladtak- illetve átestek a beléptető kapunál foganatosított intézkedéseken. A rendezvény helyszínén – a Himnusz meghallgatását követően – a panaszos és társa 09.35 óra körüli időben kifeszített egy 1,5 m x 3 m méretű „Felelős kormányt Buda-Pesten!” felirattal ellátott transzparenst. A felvételekből egyértelműen megállapítható, hogy a panaszos és társa véleményüket teljes mértékben békésen, az azzal esetelegesen egyet nem értőket semmilyen módon nem zavaró, vagy sértő formában jutatta kifejezésre. Ekkor a rendezvény biztosításának helyszíni parancsnoka rádión keresztül utasítást adott az ünnepség biztosítására beosztott állomány egyik csoportjának, hogy a transzparenst kifeszítő személyeket igazoltassák, majd közöljék velük, hogy a területet hagyják el, továbbá azt, hogy a cselekményük miatt ellenük szabálysértési eljárás megindítására kerül sor.

A transzparenst tartó fiatalemberekhez ekkor a kapott utasításnak megfelelően odalépet 6 fő rendőr, majd a két férfit arra kérték – a felvételekből jól látható és hallható módon – ,hogy fájadjanak velük. Erre a panaszos és társa szó nélkül elkezdte összehajtani a transzparenst, majd az egyikük megkérdezte az intézkedő rendőröktől, hogy hova mennek. Azt a választ kapta, hogy általános igazoltatásra kerül sor, amelyet az adatvédelmi szabályokra való tekintettel nem a tömegben hajtanak végre. Ezt követően a rendőrök a két férfit a Vértanúk terére kísérték, majd ott megkezdték az igazoltatásukat. Az intézkedés végeztével a rendőrök közölték, hogy az egyesülési, a gyülekezési szabadság, valamint a választási gyűlésen való részvétel jogának megsértése miatt szabálysértési feljelentést tesznek ellenük.

A BRFK közlése szerint a panaszos cselekményének jogi szempontú, azonnali vizsgálata alkalmával megállapították, hogy a transzparenst tartó személyek nem valósítottak meg jogsértést, ezért utasították az intézkedő rendőröket a szabálysértési feljelentés mellőzésére. Ezek alapján az érintettekkel szemben eljárás nem indult.

A helyszíni parancsnok a közrend, valamint az igazságszolgáltatás működésének védelme érdekében szükséges egyes törvénymódosításokról szóló 2008. évi LXXIX. törvénnyel, 2009. február 1-jétől a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvénybe beiktatott, az egyesülési, a gyülekezési szabadság, valamint a választási gyűlésen való részvétel jogának megsértése szabálysértési tényállás alkalmazásának még ki nem alakult gyakorlata, illetve nem megfelelően értelmezése folytán tévesen ítélte meg a panaszos és társa cselekményét és ezáltal hibás utasítást adott ki a végrehajtó állomány részére.

A hibás utasítást végrehajtó rendőrök intézkedésének egyrészt hiányzott a Rtv. 29.§ (1) bekezdésében² meghatározott jogszabályi alapja, mivel annak indokaként egy nem megfelelően értelmezett törvényi rendelkezés szolgált. Mindamellet a rendőrök – az általuk ugyan szakszerűnek vélt, és egyébként kulturáltan végrehajtott – igazoltatás Rtv. 20. § (2) bekezdésében és a Szolgálati Szabályzat 4. § (1) bekezdésében³ megfogalmazott követelményeinek sem tettek eleget. Ezek alapján az igazoltatást a hibás utasításból adódóan jogszerűtlenül, illetve saját mulasztásuk folytán szakszerűtlenül fogatosították.

A fentiek alapján – egyetértve a Független Rendészeti Panasztestület a szabad véleménynyilvánításhoz való jog, illetve a tisztességes eljáráshoz fűződő jog súlyos sérelme kapcsán hozott állásfoglalásával és annak indokolásával – a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

A panaszbeadványban a panaszos kifogásolta, hogy harmadik társuknak a rendőrök minden indoklás nélkül megtiltották, hogy kép- és hangfelvételt készítsen. Tekintettel arra, hogy a Rtv. 92. § (1) bekezdése szerint panaszt joghatályosan csak az a személy terjeszthet elő, akinek valamely alapvető joga sérült, és a panaszos által említett személy ezzel a törvényi lehetőséggel nem élt, ezért a panasz erre vonatkozó részét nem vizsgáltam.

A panaszos beadványában sérelmesnek érzi továbbá, hogy Budapest Rendőrfőkapitányának 2009. március 17-én, a fenti eseményekkel összefüggésben, a sajtó nyilvánossága előtt tett kijelentését, miszerint a panaszossal és társával szemben azért léptek fel a rendőrök, mert transzparensükkel több embert zavartak a kilátásban. A panaszos szerint a rendőrfőkapitány kijelentése alkalmas lehet a nyilvánosság félrevezetésére. Jelen eljárásban a jogorvoslat tárgyát a fentebb hivatkozott Rtv. 92. § (1) bekezdése⁴ alapján a Rtv. IV., V., és a VI. fejezetében⁵ nevesített intézkedések képezhetik, ezért e nyilatkozat érdemi megítélésére e határozat keretében nincs lehetőség.

² Rtv. 29. § (1) bekezdés szerint:

„A rendőr a feladata ellátása során igazolthatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.”

³ Rtv. 20. § (2) bekezdés szerint:

„A rendőr az intézkedés megkezdése előtt - ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor - köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. (...)”

Szolgálati Szabályzat 4. § (1) bekezdése szerint:

„A rendőr az intézkedést - ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti - a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha egyenruhát visel tisztelgéssel, és a tervezett intézkedés megjelölése és célja, valamint neve és azonosító száma közlésével kezdi meg. (...)”

⁴ Rtv. 92. § (1) bekezdése szerint:

„Akinek az e törvény IV., V, és VI. fejezetben meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést fogatosító rendőri szervhez, vagy (...)”

⁵ Rtv. IV. Fejezet: A rendőrség működésének általános elvei és szabályai;

Határozatom az alábbi jogszabályokon alapul:

- a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 2. § (1) bekezdés, 61. § (1) bekezdés;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100. § (1) bekezdés, 109. § (1), (3) bekezdése;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 20. § (2) bekezdése, 29. § (1) bekezdése, 30. § (1), (2), (3), (4) bekezdései, 92. § (1) bekezdése, 93/A. § (7) és a (9) bekezdései;
- a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) bekezdése, 326. § (7) bekezdése;
- a közrend, valamint az igazságszolgáltatás működésének védelme érdekében szükséges egyes törvénymódosításokról szóló 2008. évi LXXIX. törvény;
- a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény;
- a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII.23.) IRM rendelet 4.§ (1) bekezdése, 39. § (1), (2), (3) bekezdései.

Budapest, 2009. július 15.

**Dr. Bencze József r. altábornagy
sk.**